

FOCUS NEPAL

En e-tidning från Föreningen Nepals Vänner

Nr 15 mars 2024

Välkommen till ett nytt nummer!

- **Träffa Raju i september!**

Ledaren för vår samarbetsorganisation Goda Grannar (Asal Chhimekee) besöker Sverige. **SID 2**

- **En pionjär har gått ur tiden. SID 2**

- **Skolprojektet i Gorkha utvecklas vidare. SID 3**

- **Kommun inför förbud mot vattenpipor. SID 3**

- **En rökfri spis förändrar livet! SID 4**

- **Ny film på gång! SID 5**

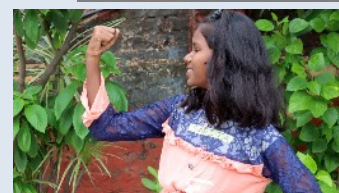
- **"Gräsrotsrapport" SID 5**

- **Forumteater – En metod för att ändra attityder till trafficking och våld. SID 6**

- **Andra goda krafter:**

Plan International Sverige. SID 7

- **Uppsnappat: Religiös intolerans sprider sig. Explosionsartad ökning av denguefeber. SID 8**

- **KONTAKTUPPGIFTER till redaktionen, kontonr mm. SID 9**

Tittartips – på SVT Play:

"Att bestiga Mount Everest"

"Kaoset på Mount Everest"

Ett intressant Sverigebesök!

Välkommen till Brickebergs-kyrkan i Örebro 28 september!

Vi är mycket glada för att ledaren för den nepalesiska organisationen Asal Chhime-kee (Goda Grannar) direktor Raju Adhikari kommer till Sverige och besöker oss.

Han leder en mycket intressant organisation som från början startades av 8 kyrkor i Pokharaområdet för att man ville utveckla sitt sociala arbete, och nu är över 50 kyrkor engagerade i *Goda Grannar*.

Lördagen 28 september blir ett spännande tillfälle att lyssna till Raju och träffa andra Nepalintresserade. Programmet är under planering.

Han kommer också att besöka några andra platser under sina ca två veckor i Sverige. Vi återkommer med mer information i kommande nummer av Focus Nepal. Information kommer också att finnas på www.nepalsvanner.se.

Direktor Raju Adhikari är en duktig talare och har stor kunskap och erfarenhet av den väg de nepalesiska kyrkorna har gått, när de utvecklats från noll till massor under 70 år! Han vill också dela med sig av de visioner som ledarna inom Pokhara Christian Community bär inför framtiden.

Goda Grannar har en stor bredd på sitt engagemang. De driver bland annat ett hem för kvinnor med stora alkohol- och narkotikaproblem, de skapar självhjälpgrupper och ger mikrolån. Vid jordbävningar, jordskred och översvämningar mobiliserar de snabbt olika hjälpinsatser i samordning med lokala myndigheter.

Vid den senaste jordbävningen 3 november var de snabbt igång med kontakter och planering. Inom ett par dagar var de första lastbilarna på väg med mat, vatten, filter och kläder.

Boka lördag 28 september i din almanacka redan nu! Det kommer att bli en mycket intressant dag!

En pionjär har gått ur tiden

En av de allra första Nepalmissionärerna har slutat sina dagar, 98 år gammal.

Carna Elfgaard kom tillsammans med sin man Ragnar och dottern Marie till Nepal 1955. Med stor uppfinningsriktighet och små medel lyckades hon inreda ett sjukhus med mottagningsrum och sjuksalar i staden Tansen, parallellt som hon besökte byar till häst i det bergiga och väglösa landet för att förlösa kvinnor.

Under sin tid i Tansen arbetade Carna som barnmorska, sjuksköterska, sjukhusbas och utbildare av sjukvårdspersonal. Hon bedrev även en mödra- och barnvårdscentral och ägnade sig åt barn-ungdoms- och kvinnoverksamhet.

Den betydelse som sjukhuset i Tansen haft i närmare 70 år går inte att överskatta. Till minne av Carna Elfgaard har Nepals Vänner beslutat att ge en gåva på 5000 kronor till den sociala kassan på Tansens Missionssjukhus.

Carna i Magardräkt 1958

Skolprojektet i Gorkha utvecklas vidare!

Direktor Raju Adhikari presenterar de framtida planerna.

Projektledaren Sujata rapporterar från en nyligen genomförd uppföljningsträff i projektet "Gorkha Education Improvement", som vår samarbetspartner Asal Chhimekee, ACN, (Goda Grannar) under ett år drivit i samarbete med de lokala myndigheterna och med stöd av Nepals Vänner.

Målet har varit att förbättra utbildningen i sju skolor i Siranchowks landsbygdskommun. Under hela tiden från mars 2023 till februari 2024 har ACN haft ett nära samarbete med lärare, föräldrar, skolledningskommittéer och lokala ledare. Projektet omfattade en rad utbildningstillfällen och workshoppar som syftade till att förbättra utbildningen.

- Online språkkurser i engelska för lärarna.
- Träffar för föräldrar med samtal om deras roller och ansvar för att stödja sina barns utveckling.
- Workshops för skolledningskommittéer, för att stärka dem och uppmuntra deras aktiva deltagande i skolverksamheten.
- Yrkes-/studievägledning för tonåringar.
- IT-utbildning för lärare för att förbättra deras tekniska färdigheter.

Lördagen 17 februari var man samlade till en uppföljningsträff och det blev en fantastisk möjlighet för alla intressenter att samtala om de aktuella utmaningar som skola, lärare och samhälle står inför, berättar Sujata Bhandari, projektledare på ACN.

– Vi kunde identifiera tillsammans hur dessa utmaningar ska tas itu med och vilken roll och vilket ansvar de olika intressenterna har i denna process, fortsätter Sujata.

Kommunordförande Gyanendra Gurung, uttryckte en uppskattning över ACN:s arbete och underströk vikten av att alla samarbetar för att det ska bli ett gott resultat. Han framhöll att lärarna har en nyckelroll när det gäller förbättring av utbildningens kvalitet.

Den obligatoriska gruppbilden efter avslutad uppföljningsträff.

Förbud mot Vattenpipor

Beni kommun i Myagdi (ca 30 mil väster om Tansen) har beslutat att införa ett förbud mot vattenpiporökning och dess försäljning inom sitt område. "Vi är tvungna att förbjuda vattenpiporökning eftersom det orsakar allvarliga

hälsoproblem och nikotinberoende hos ungdomar. Kommunen kommer strikt att genomföra marknadsövervakning och vidta kraftfulla åtgärder om någon upptäcks konsumera eller sälja vattenpipor," säger borgmästare Surat KC till *Kathmandu Post*.

Från kamp för överlevnad till långsiktig hållbarhet

– tack vare den rökfria spisen!

Det var 2018 som frågan kom första gången till Nepals Vänner om hjälp att bekosta 250 rökfria spisar till hushåll i Rolpa-distriktet i samarbete med INF. Sen dess har projektet fortsatt och nu är det drygt 1500 hushåll som fått en spis installerad. Och ytterligare 200 kommer att installeras i år.

Vi har skrivit om projektet tidigare bl a i nr

10 av Focus Nepal. På föreningens hemsida www.nepalsvanner.se kan man också läsa berättelser och se filmer som skildrar byborns glädje över den förbättrade livskvaliteten som rökfria spisar har inneburit för dem.

Här är ett utdrag från den senaste rapporten från projektet:

”Jag är oerhört nöjd med de positiva förändringar som den förbättrade spisen har medfört”

Jag heter Kalpana Punamagar, är 36 år och bor i byn i Sunchari. Vår familj, som består av fem personer är i första hand beroende av jordbruk, och våra skördar försörjer oss i sex månader. Den återstående tiden måste vi ägna oss åt lönearbete för att klara livets nödtorft.

Tidigare använde vår familj en traditionell ”öppen” spis som krävde mycket ved. Jag tillbringade en stor del av mitt dagliga liv med att samla ved, ofta ensam eller tillsammans med min man. Att laga tre måltider om dagen krävde mycket ved som i förlängningen ledde till avskogning. Det betydde också att vedinsamlingen måste göras i hemlighet eftersom myndigheterna förbjuder skövling i skogen. Den ständiga kampen för överlevnad tog ut sin rätt och dessutom orsakade vår rökiga spis, besvärliga hälsoproblem.

Vändpunkten kom när INF Nepal och byledningen informerade oss om ett möte om skogsskydd. Eftersom jag är medveten om avskogningens inverkan på våra liv deltog jag i mötet, där de diskuterade vikten av att bevara skogen för vårt välbefinnande. Mitt i oron för mat, hunger och vattenkällor introducerade de ett alternativ – den förbättrade rökfria spisen! By-ledningen skulle ge oss tillgång till den rökfria spisen om vi själva bidrog med 2000 rupier (ca 200 kronor). Byinvånarna godkände förslaget men mina begränsade ekonomiska förutsättningar utgjorde en utmaning för mig. Det visade sig vara svårt att övertala min man

och min familj, men med stöd från min far lyckades jag samla ihop de pengar som krävdes.

När jag skaffade den nya spisen gick jag en kurs för att lära mig hur den ska användas och skötas. Till en början var det en utmaning, men så småningom blev spisen en viktig del av våra liv. Matlagningen gick snabbare, blev renare och krävde betydligt mindre ved. Frånvaron av rök förbättrade vår hälsa och våra levnadsförhållanden.

Nu ägnar jag mer tid åt att ta hand om min familj, underhålla huset och ta hand om gården, vilket inkluderar att odla grönsaker. Den förbättrade spisen har inte bara minskat tiden för att samla ved utan har också gjort det möjligt för oss att njuta av färska grönsaker från vår trädgård. Jag är oerhört nöjd med de positiva förändringar som den förbättrade spisen har medfört och tacksam mot INF Nepal och byledningen för att de har gjort den tillgänglig för vårt samhälle.

Ny film på gång!

I mars besöker Nepals Vänners Torsten Åhs Nepal. Med på resan finns Torstens unga fd granne i Åkersberga, Valter Nyman, 19 år.

2020 drabbades delar av Nepal av kraftiga översvämningar och jordskred. Nepals Vänner samlade då in och sände pengar till stöd för dem som sett sina åkrar och hus flyta iväg.

Många i Sverige frågade då: Varför flyttar de inte?

För en svensk är det naturligtvis en helt relevant fråga, men för en fattig kastlös nepales, så är läget annorlunda. Möjligheten att flytta är minimal.

Valter och Torsten tänker försöka beskriva de drabbade familjernas livssituation och vad som gjorts och görs för att försöka stödja dem.

Valters stora intresse är att arbeta med film. Han hoppas kunna komma in på en konst-

närlig kandidatutbildning i film på Göteborgs Universitet till hösten.

Valter och Torsten har varit närmaste gran- nar och på Valters studentuppvaktning ut- manade Torsten honom att följa med till Nepal och göra en intressant och värdefull film om människors livsvillkor i en för oss, till stor del, okänd del av världen.

Nu är de där!

Rapport från våra "gräsrotter":

Vi har det bra här, utom min lille- bror som blivit förkyld. Jag (Anu) är upptagen med mitt kontorsar- bete på universitetet och Anisha, som har ett år kvar på sin hotell- utbildning, reser till praktik i Dubai i april. Högskolan har begärt att hon ska sätta in motsvarande 20 000 sv kr för visum och uppehälle.

Här är några korta nyheter från Nepal:

FATTIGDOMEN FORTFARANDE STOR

På grund av att Nepal under de senaste 12 åren har stått inför betydande utmaningar, bland annat politisk instabilitet, jordbävningar, införandet av en ny federal konstitution, federala val och covid-19-pandemin, har landet tyvärr misslyckats med att uppnå den förväntade minskningen av fattigdomen. Enligt en rapport som släppts av National Statistics Office lever nära 30 % procent av befolkningen fortfarande under fattigdomsgränsen. Detta visar behovet av fortsatta insatser för att ta itu med de bakomliggande orsakerna.

TURISTERNA ÅTER- VÄNDER

Majoriteten av Nepals lyxhotellföretag går med vinst igen, efter att turist- besöken ökat efter Covid- utbrottet. Rekordmånga besökare har framför allt kommit från Indien och

Kina visar årets (2023) rapport från Nepals turistråd. Antalet turister översteg en miljon för första gången på fyra år.

KORRUPTIONEN

Nepal har rankats på 108:e plats i korrup- tionsindexet och klättrar två platser globalt. Landet är dock fortfarande i kategorin "na- tioner som står inför utbredd korruption".

INFLATIONEN

Inflationen ökar, vilket bl a leder till att konsumenter i Nepal skär ner på restau- rangutgifterna, särskilt i populära franchi- ser som Burger House och Crunchy Fried Chicken.

Kan forumteater ändra attityder till trafficking och våld?

Katarina Swahnberg är professor i hälsovetenskap och global hälsa vid Linnéuniversitetet. Ett av hennes många forskningsprojekt handlar om attityder till trafficking och våld.

Projektet utvecklar och testar s. k. Forumteaterbaserad insats för att främja jämställdhet och minska sexuell handel i Nepal. Frågor som skulle besvaras var bl a: Hur effektivt är forumteater och kan det förändra normer? Vilka uppfattningar har män och kvinnor när det gäller frågor om jämställdhet och trafficking? Hur vanligt förekommande är våld av olika slag mot kvinnor och män? Vilket inflytande har normer kopplade till genus på våld och trafficking?

I Nepal finns det moderna samhällen sida vid sida med ett traditionellt hinduiskt samhälle byggt på patriarkala och hierarkiska strukturer. I detta samhälle diskrimineras kvinnor redan

från moderlivet t.ex. finns det en utbredd preferens för pojkar. Det är också vanligen flickor och kvinnor som faller offer för våld och trafficking. Nepal är ett sänderland medan bordeller i Indien och hushåll i gulfstaterna ofta är destinationen. Det är oklart hur omfattande denna handel är och det finns inget som tyder på att den skulle vara avtagande, tvärtom.

Studien genomfördes i ett distrikt i östra Nepal, Morang. The Actor's Studio, en väl-etablerad nepalesisk teatergrupp, besökte under 2017 flera gånger de tio enheterna som ingick i studien. Gruppens pjäser är kända för att kunna fånga komplexiteten i mellanmänniska relationer på ett trovärdigt och tankeväckande sätt. De har sedan starten 1990 arbetat med teman som t ex våld mot kvinnor, trafficking, HIV/AIDS och korruption.

Forumteater går till så att en pjäs eller korta scener spelas upp. Spelet kulminerar i en

situation som tycks sakna en lösning. Därefter spelas scenen igen och publiken uppmuntras att stoppa spelet när de tycker att det som sker på scenen inte är acceptabelt. Publiken är nu välkomna att prova olika sätt att hantera situationen så att resultatet känns bättre. Det finns förstås inget "rätt sätt", utan poängen är att visa på det oacceptabla i situationen och att det finns många olika handlingsmöjligheter att förändra den.

Katarina berättar:

– Projektet genomfördes planenligt, eller så planenligt det nu går i Nepal. Piloten var planerad till våren 2015 och genomfördes efter jordbävningen. En av de tre rundorna med forumteater fick flyttas fram för att byarna vi skulle till, stod under två meter vatten, våra datum fick anpassas efter valen för gruppens säkerhet etc. Men det fantastiska är att vi genomförde allt.

– Data från fokusgrupper och individuella intervjuer är mycket positiva och vi har exempel på byar som själva använt Forumteater i frågor om sanitet och vatten. Målet var att vi skulle kunna visa med statistik att Forumteater fungerar. Det har varit svårare. Vi ser att attityderna förändrats men ingen tydlig koppling till förekomst av våld, men sånt tar ju tid.

Katarina Swahnberg är och har varit medlem i och koordinator för flera internationella nätverk och forskargrupper som samlats kring frågor om våld mot kvinnor och har bl a utvecklat forskarutbildningskurser i genus och medicin, global hälsa, etik, vetenskapsteori och epidemiologi. Flera av forskningsprojekten är baserade i Nepal och har genomförts i samarbete med bl a Kathmandu Medical College, Kathmandu University, Nepal and Actors' Studio, Nepal.

Plan har funnits i Nepal sedan 1978

Organisationen Plan International Sverige är en del av den globala barnrättsorganisationen Plan International med världsvid verksamhet och som verkar för att stärka barns rättigheter. Gåvor från privatpersoner är en viktig del av finansieringen. Övriga intäkter kommer från givare som Sida, EU, Postkodlotteriet och Radiohjälpen.

Plan:s arbete utgår alltid från barnens behov. För att se till att detta blir verklighet har Plan International Sverige fokusområden som följer barnens liv från att de föds, under deras uppväxt och tills att de kliver in i vuxenlivet. Arbetet har ett särskilt fokus på flickor eftersom världen inte är jämställd och de hör till en av de mest diskriminerade grupperna i världen.

Många familjer i Sverige har sedan lång tid varit faddrar för barn i Nepal via Plan. På <https://plansverige.org/lander/nepal> finns många exempel på verksamhet som stöds med faddermedel från Sverige.

Hos Plan International kan man vara Barnfadder, Flickafadder eller Katastroffadder. Som Barnfadder bidrar man till att förbättra livsvillkoren för sitt fadderbarn och alla barn i området där barnet bor. Dessutom får

man möjlighet att brevväxla med sitt fadderbarn.

Som Flickafadder eller Katastroffadder väljer man att stödja organisationens projekt för barns rättigheter inom ett visst

tema. Är man Flickafadder eller Katastroffadder har man inte kontakt med ett enskilt fadderbarn.

En av de tidigare programcheferna på Plan:s huvudkontor i Kathmandu, **Nabin Pradhan**, berättar att organisationen har funnits sedan 1978 i landet och då i början av verksamheten handlade det mest om fadderbarn och fadderfamiljer.

Runt 2001 förändrades arbetet och organisationen började fokusera på arbete inom oli-

ka områden som utvecklar hela samhället. Idag utgör fadderskap ca 20% av verksamheten. Den övriga verksamheten ca 80% kan bestå av lekskolor, föräldragrupper, flickgrupper, information etc. Dessa verksamheter stöds huvudsakligen av statliga medel från sponsorländer i väst.

Från och med 2018 har man i en "Global Approach" beslutat att lägga fokus på flickor, och ett begrepp som "Empowerment of women" är viktigt. Arbetet i

områdena: Sanitet, katastrof och skydd tar sig olika uttryck och är ibland integrerade i varandra.

Skyddsområdet innehåller exempelvis informationsarbete mot våld i hemmet och mot trafficking. Informationen görs på flera plan med alltifrån påverkansarbete på en politisk nivå, till flick-/kvinnogrupper ute i byarna.

Nabin Pradhan berättar också att man nu har ett nystartat PLAN-projekt för flickor i det avlägsna Jumla.

Plan International grundades 1937 och har över 10 000 anställda och tusentals volontärer i över 80 länder. Majoriteten av personal är lokalanställda. I insamlingsländerna har kontoren till uppgift att mobilisera politiskt och finansiellt stöd samt bistå med kompetens till Plan Internationals program i Asien, Afrika och Latinamerika. Plan International är partipolitiskt och religiöst oberoende och allt arbete utgår från FN:s barnkonvention.

Nepali Times:

Religiös intolerans sprider sig i Nepal

Det finns en växande oro för att politiskt motiverade attacker mot minoriteter och religiös intolerans i Indien börjar sprida sig även i Nepal, och vissa partier trycker på för att återuppliva en hinduisk monarki.

På senare tid har Nepals offentliga sfär sett en förändring till pro-hinduiska känslor som motsvarar **hindutva* i Indien och dess växande inflytande i Nepal

Vid **World Interfaith Harmony Week**** samlades ledare för olika religiösa grupper i Nepal inom ramen för National Inter-Religious Network-Nepal (NIRN). Man samtalade främst om sin oro över att religiösa extremister använder sociala medier som vapen för att störa Nepals sociala harmoni. De flesta talare underströk behovet av större mediekunskap bland allmänheten så att

*Hindutva – ett ord för "hindufiering" av Indien religiöst, socialt och politiskt

**World Interfaith Harmony Week har firats under den första veckan i februari sedan kung Abdullah II av Jordanien lade fram ett förslag inför FN 2010 för att fira samexistensen mellan religioner över hela världen. NIRN Nepal grun-

människor är medvetna om hur sociala nätverksplattformar kan missbrukas för att "sprida ohämmad intolerans och trångsynt-

het och så split mellan olika religioner".

Deltagarna i evenemanget talade också om NIRN:s arbete för att få slut på barnnäkenskap, förhindra våld mot kvinnor, underlätta en skolinskrivningskampanj och behovet av samarbete mellan religiösa ledare för att smidigt underlätta årets vaccinationskampanj.

dades 2008 och omfattar nu 30 distrikt och 46 lokala nivåer i hela landet. Organisationen består av Nepals hinduiska, buddhistiska, islamiska, kirat-, kristna, jainistiska, bahai- och vediska Sanatan Dharma-grupperingar.

Explosion av denguefeber

Det har skett en explosion av denguefeber i Nepal under de senaste fyra åren.

Dr John Padgett från Okhaldhunga Community Hospital berättar:

– År 2022 hörde vi till och med talas om överföring av denguefeber ända upp i Solukhumbu (Everestdistriktet). Förmodligen är myggor aktiva även där under den varmare årstiden.

Myggorna sprids huvudsakligen under och efter monsunen (juni – november).

Den globala uppvärmningen får konsekvenser på många sätt. Det uppskattas nu att hälften av världens befolkning i framtiden riskerar att smittas av denguefeber.

Denguefall registrerade vid UMN:s sjukhus i Tansen:

(april – april)

2020-21	1
2021-22	123
2022-23	676
2023-jan 24	531

Var med och stöd Nepal genom Nepals vänner!

Nepals vänner bidrar till insatser av olika slag via lokala samarbetspartners. Förutom våra långsiktiga åtaganden, Skolprojektet

och Spisprojektet, kan vi ge stöd vid akuta katastrofer som jordbävningar, jordskred och översvämningar.

Swish 123 567 23 81

Bankgiro 122-4708

Plusgiro 656 442-1

Ange om du vill att ditt bidrag ska gå till ett särskilt ändamål.

För stående överföring använd Bankkonto 9960 4206 5644 21

Betalning från utlandet: Nordea, IBAN: SE41 9500 0099 6042 0656 4421, BIC: NDEASESS

Om du vill stå med på epost-listan, skriv till: info@nepalsvanner.se

Vill du veta mer om vår förening, se vår webbsida: www.nepalsvanner.se

Vi finns även på **Facebook**: <https://sv-se.facebook.com/Nepalsvanner/>

Redaktionen:

Lollo Konnebäck, Alingsås, arbetar med musik och kommunikation i Svenska kyrkan, arbetade under åren 1989 – 1994 som Information Officer på United Mission to Nepals huvudkontor i Kathmandu.

Marie Schön (Elfgaard) tillbringade sin barndom i Nepal. Bor numera på landet sydost om Vetlanda. Varit gruppledare för resor till Nepal sedan 2002. Är också aktiv inom Röda Korset och medlem i Tuki Nepal samt Sverige/Nepal-föreningen.

Torsten Åhs, Åkersberga. Besökte Nepal första gången 1979. Har arbetat med information om u-land och mission en stor del av sitt liv. Initiativtagare till föreningen Nepals Vänner.

Kontakta redaktionen: redaktionen@nepalsvanner.se

Föreningen Nepals Vänner bildades 2012. Föreningens ändamål är att stödja olika insatser i Nepal och att bidra till kunskapsutbyte mellan våra länder för att främja Nepals utveckling.